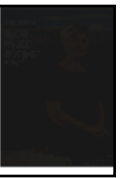

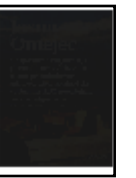
Evidencijski broj / Article ID: 14979870
Vrsta novine / Frequency: Tjedna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

EKSKLUZIVNO

**PREDSJEDNICA
USTAVNOG SUDA
S ODMORA NA
KRKU ODGOVARA
KRITIČARIMA I
UPOZORAVA NA
OPASNO LOŠE ZAKONE
ZBOG KOJIH BI ČAK I
RAD SUDA USKORO
MOGAO DOĆI U
PITANJE**

Jasna Omejec

"Pupovac je vulgaran, s premijerom održavam samo protokolarne odnose, a komentari da radim za HDZ neozbiljni su i neodgovorni"

RAZGOVARALA VANJA NEZIROVIĆ SNIMIO DAVOR ŽUNIĆ/CROPIX

RADNO LJETOVANJE

Prof. dr. sc. Jasna Omejec kaže da nema puno vremena za odmor. I ovdje na Krku priprema se za brojne obveze koje je čekaju na jesen

» **P**redsjednica Ustavnog suda Jasna Omejec odmara se na otoku Krku, a još se nije slegla prašina zbog prošlotjednih odluka suda kojim je na čelu: povratka povlaštenih mirovina te prava na službenu upotrebu Brijuna i ostalih državnih vila šefovima Ustavnog te Vrhovnog suda. Najnovijim odlukama skoro cijeli postav Ustavnog suda za sebe je osigurao prije dvije godine zaustavljene povlaštene mirovine, a isto tako odsad opet mogu i na ljetovanje u državne vile.

Vlada premijera Zorana Milanovića nikako, čini se, da se dogovori sa ustavnim sucima, koji su Kukuriku-koaliciji postali ozbiljna 'oporba'. No, predsjednica Ustavnog suda Omejec odbacuje takve interpretacije. Istodobno se nagomilavaju odluke Ustavnog suda kojima se ruše one lokalne i državne izvršne vlasti. Ustavni suci nisu se složili s nekoliko odluka bivšeg ministra Željka Jovanovića, pale su sada i dvije odluke koje su u vrijeme krize bile važna politička poruka ove Vlade. Predsjednica Omejec pak tvrdi da je u korektnim odnosima s premijerom Milanovićem te da nema govora o tome da je Ustavni sud oporba, ali nakon posljednje dvije odluke, priznaje, ostaje gorak okus.

No, sat Jasne Omejec na čelu Ustavnog suda otkucava, dogođine će i njezin mandat na revidiranje. Što planira poslije?

"Ne razmišljam o tome, još je dosta toga preda mnom", dodaje dok se ovih dana odmara na Krku.

Tamo je drugu godinu zaredom.

Nema vremena za odmor, tvrdi, jer ju je Venecijanska komisija Vijeća Europe imenovala za izvjestitelja u izradi stručnog mišljenja o prijedlogu izmjena Ustava Makedonije. Izvješće bi trebala predstaviti u listopadu u Rimu. Angažirana je i od Europske komisije u okviru programa TAIEX kao međunarodni ekspert za izradu Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

"Moram napisati i rad za Liber amicorum Hašim Kilič, posvećen predsjedniku Ustavnog suda Turske koji uskoro odlazi u mirovinu", nabraja Omejec. Za 20-ak dana istječe joj i rok za predaju poglavlja u knjizi o ljudskim pravima. Čeka je i autorizacija već predanog rada koji je napisala za Liber amicorum Artur Mauricio. "Puno posla, a malo vremena...", dobacuje dok u ponoć odgovara na posljednje pitanje za ovaj intervju.

■ **Kako komentirate dosadašnji izbor članova Ustavnog suda, naime, oduvijek su taj izbor pratile spekulacije o političkoj trgovini?**

- Svi dosadašnji izbori ustavnih sudaca bili su u skladu s Ustavom i potpuno legitimni. No, ako općenito raspravljamo o odabranom modelu tih izbora, oduvijek sam bila njegov veliki kritičar. Dobro je rješenje da ustavne suce bira Hrvatski sabor, ali je jako loše zamišljen način kandidiranja za tu dužnost. A kandidati su najvažniji. Ako tu imate problem, ako tu imate slabu personalnu bazu za izbor, onda je Hrvatski sabor nemoćan. On ne može izabrati bolje od onoga što mu je ponudeno. Govorim načelno.

■ **Što u sadašnjem sustavu kandidiranja ne valja?**

- Sad se na tu dužnost može javiti svatko, samoinicijativno, po sistemu javnog natje-

čaja. Suprotno tome, kandidiranje osoba za ustavne suce trebalo bi biti u isključivoj nadležnosti najviših državnih tijela. Moguće su različite kombinacije, ali se sve temelje na istoj postavci: odgovornost za predlaganje kandidata jednaka je odgovornosti za izbor ustavnog suca. Ako ne i veća. Netko u državi mora biti odgovoran za to. Tu nema mjesta javnom natječaju. Prevelik je ulog u igri.

■ **Kojim bi se kriterijima morao voditi Sabor pri izboru ustavnih sudaca?**

- Venecijanska komisija Vijeća Europe preporučuje da kriterij za sastav ustavnog suda bude struktura društva u kojem taj sud djeluje, tako da on odražava pluralizam društva, odnosno njegove filozofske, etničke, socijalne, političke, vjerske i pravne elemente. Prema mišljenju Komisije, redovni suci ne smiju prevladavati. Trebaju biti zastupljeni i sveučilišni profesori prava, i osobe koje su radile u tijelima izvršne i zakonodavne vlasti, jer se time osigurava raznovrstan pristup istom pravnom problemu koji jamči dobro izbalansirane odluke ustavnog suda. Komisija smatra da treba osigurati i zastupljenost nacionalnih manjina ako one predstavljaju više od 8% ukupnog stanovništva, te odgovarajuću zastupljenost žena. Sadašnji sastav Ustavnog suda ispunjava ta mjerila.

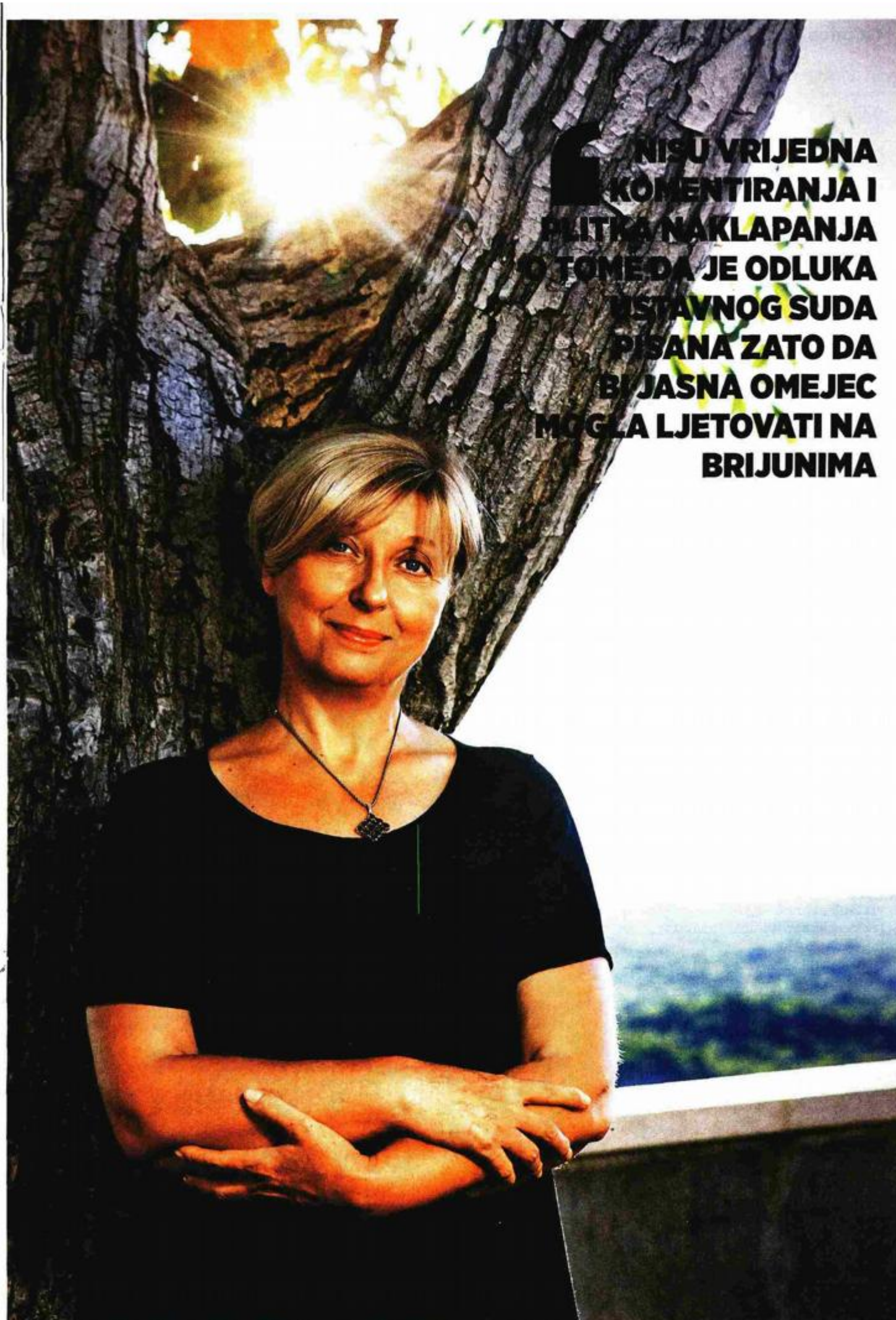
■ **Ustavni suci će se za osmogodišnji mandat prvi put birati prema pravilima koja su bitno poboljšana u izmjenama Ustava 2010. Podsjetimo da ih neće više birati većina saborskih zastupnika, nego dvotrećinska većina. Što mislite o tim promjenama? Hoće li takav izbor biti demokratičniji?**

- Promjena koja je unesena u Ustav je dobrodošla, ali nije dovoljna. O najtežem problemu, onom kandidiranja, prethodno sam već govorila. Budući da ništa drugo nije izmijenjeno osim većine glasova zastupnika potrebnih za izbor, sustav je u ovom trenutku neuravnotežen. Hrvatski sabor time je doveden u vrlo tešku poziciju... Najgore je da ne postoji djelotvoran zaštitni mehanizam koji bi osiguravao funkcioniranje Ustavnog suda u situaciji kad Sabor ne uspije provesti takav kvalificirani izbor. Podsjećam da je zbog toga jedno mjesto ustavnog suca prazno od siječnja 2011. Natječaj za to mjesto raspisan je još 2010. I ništa. Potpuna paraliza. A uz taj jedan, iduće godine nas čeka izbor čak šestoro novih ustavnih sudaca, pa nakon toga još troje. Bojim se i pomisliti što bi bilo da ih Sabor ne uspije izabrati.

■ **Da, dogođine slijedi reizbor polovine članova Ustavnog suda, među njima i vaš reizbor? Što planirate?**

- Ne razmišljam o tome. To nije problem koji bi me osobno mogao opterećivati. Ne budem li ustavni sudac, bit ću ponovo u punom opsegu profesor na Pravnom fakultetu u Zagrebu, svojoj matičnoj kući. Međutim, nisu svi ustavni suci u takvoj poziciji. Neki se nemaju kamo vratiti. U dobro uređenoj demokratskoj državi utemeljenoj na vladavini prava za takve situacije postoje predviđena rješenja. Na

NE BUDEM LI USTAVNI SUDAC, BIT ĆU PONOVO U PUNOM OPSEGU PROFESOR NA FAKULTETU, SVOJOJ MATIČNOJ KUĆI. MEĐUTIM, NISU SVI USTAVNI SUCI U TAKVOJ POZICIJI. NEKI SE NEMAJU KAMO VRATITI...

» to je Ustavni sud upozorio u najnovijoj odluci o zastupničkim mirovinama.

■ **Ali najnovije odluke Ustavnog suda: ukidanje referenduma o ćirilici, pa vraćanje prava na povlaštene mirovine, te odluka o korištenju rezidencija na Brijunima izazvale su dosta polemike u javnosti. Kad ste ih već spomenuli, krenimo s povlaštenim mirovinama za koje neki drže da se njihovim vraćanjem šalje kriva poruka? Kako vi to objašnjavate? Mislite li da je poruka ispravna? Je li ona uopće važna u kontekstu ustavnog prava?**

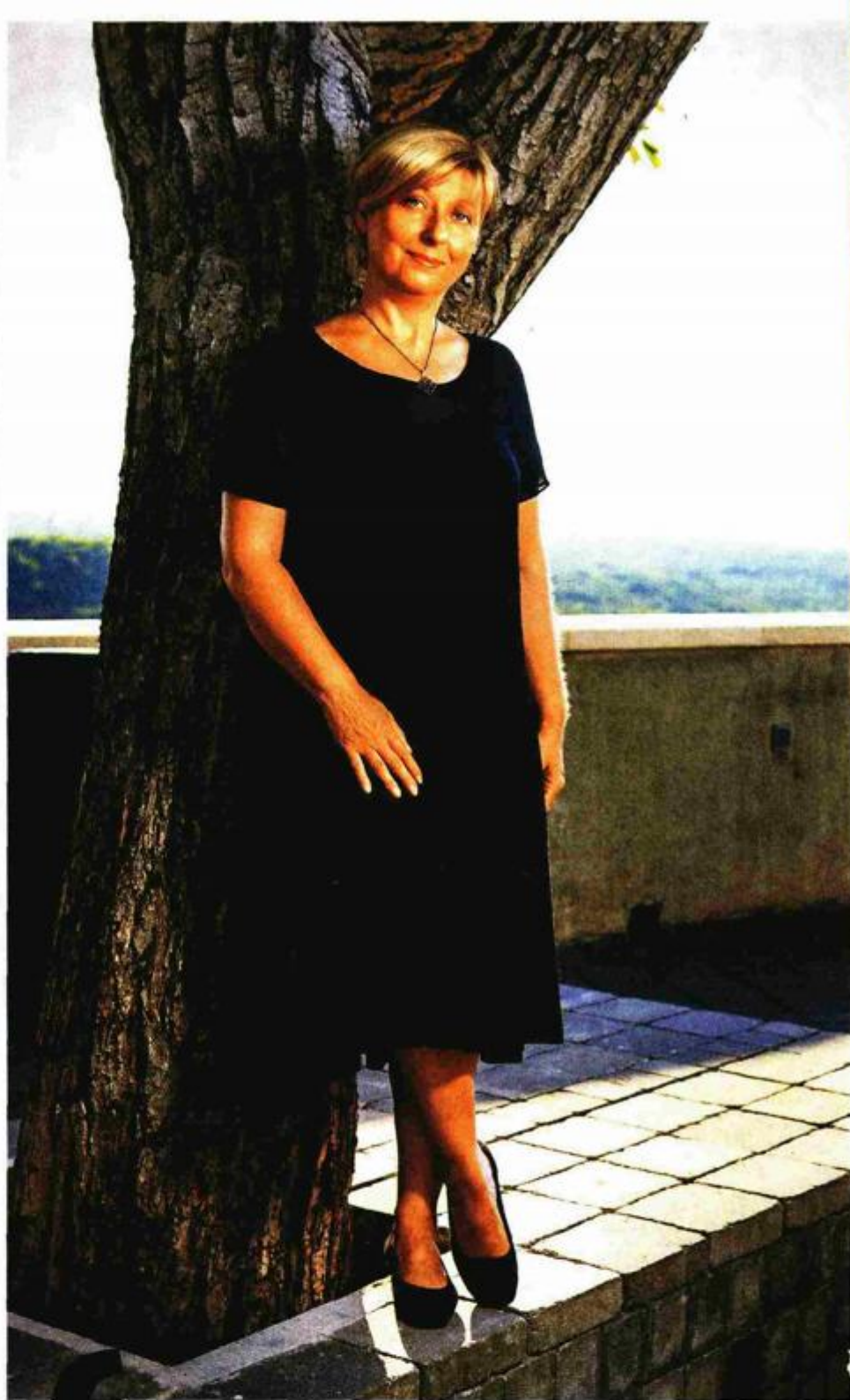
- Ustavni sud opravdao je potpuno ukidanje instituta zastupničke mirovine, iako je bila riječ o graničnom slučaju jer u Ustavu postoji odredba da zastupnici primaju "stalnu novčanu naknadu" iz koje se mogu izvoditi i druga posebna prava. Zasada je opravdao i propust Sabora koji do danas nije usvojio prikladan zamjenski mehanizam kojim bi se rješavao problem zastupnika nakon što im prestane mandat, koji sam prethodno spomenula u odnosu na ustavne suce. S aspekta Ustava, nije se moglo opravdati jedino protezanje novog zakonskog režima i na bivše zastupnike iz 6. ili ranijih saziva Sabora. Poruka Ustavnog suda je jasna: Sabor mora biti vrlo oprezan kad nekome priznaje prava. Jednom priznata prava su Ustavom zaštićena i njihovo ukidanje podliježe strogim zahtjevima vladavine prava. Ti zahtjevi u konkretnom slučaju nisu poštovani.

■ **Ipak ostaje gorak okus u ustima ...**

- Slažem se. Međutim, zbog tog "gorkog okusa" ne smije se tražiti od Ustavnog suda da odustaje od ustavnih načela. Kad ocjenjuje ustavnost propisa, Ustavni sud mora strogo paziti da mu percepcija javnosti o nekome, a posebno o nečijim priznatim pravima, ne postane ili ne bude važnija od samog prava. O percepciji javnosti zbog priznavanja posebnih prava određenim društvenim skupinama trebaju se brinuti oni koji su takva prava priznali ili ih priznaju. To je njihova odgovornost.

■ **Je li sličnu poruku Ustavni sud poslao i vraćanjem prava na korištenje državnih rezidencija npr. Brijuna? I ona ostavlja gorak okus u ustima.**

- Tu je poruka Ustavnog suda posve drugačija. I nema potrebe da se itko zbog te odluke osjeti pogođenim. Dapače. Vlada je u odluci o korištenju rezidencijalnih objekata pošla od "značaja državnih funkcija" i odredila da su to samo predsjednici Republike, Hrvatskog sabora i Vlade. Potpuno je zanemarila trodiobu vlasti, sudstvo i ustavno sudstvo. Ukratko, po toj su odluci Vlade državno-političke funkcije značajnije od državno-sudskih i ustavnosudskih funkcija. To je apsolutno neodrživo. Riječ je o najznačajnijoj odluci o načelu diobe vlasti koju je Ustavni sud do sada donio. Nažalost, donio ju je na krajnje iritantnom predmetu, na povlasticama državnih funkcionara. Tako se poklopilo. Na to Ustavni sud nije mogao utjecati. Ali samo zbog toga nije smio ni odustati od donošenja te odluke.

KAD BI MENE PRISLUŠKIVALI, KAO PREDsjedNICU USTAVNOG SUDA, TO BI BILA TAKVA POVREDA USTAVNOG PORETKA KAKVA JE U DEMOKRATSKOM DRUŠTVU NEZAMISLIVA. ZBOG TOGA PADAJU VLADE

To je taj teret s kojim se ustavni suci moraju znati nositi.

■ Jeste li se vi kad koristili tim rezidencijama?

- Ne, nikada. Niti ću se ikada njima koristiti osobno. Jelena Lovrić lijepo je rekla da "državne rezidencije moraju služiti državnim potrebama, a ne državnim funkcionarima". Ja to pravilo podržavam i po njemu postupam. Plitka naklapanja o tome da je odluka Ustavnog suda pisana zato da bi Jasna Omejec mogla na Brijune ne zavređuju komentar. A s ostalim ustavnim sucima odluka Vlade o korištenju rezidencijalnih objekata ionako nema veze. Ta se odluka nikada nije odnosila na njih.

■ Ovih dana u medijima je izneseno mišljenje da su ustavni suci bili u sukobu interesa prilikom donošenja tih odluka, a da im se to nije učinilo spornim. Kako na to gledate?

- Kad je riječ o rezidencijalnim objektima, očito je da autori o kojima govorite pišu napamet, da prethodno nisu ni pročitali ono o čemu pišu i da se unatoč tome usude s nepodnošljivom lakoćom dijeliti kvazimoralne packe Ustavnom sudu o vrijednostima koje promiče. Kad je riječ o zastupničkim mirovinama, čini se da svi ignoriraju apel Ustavnog suda jasno napisan u samoj odluci: uređenje položaja ustavnih sudaca treba se mijenjati. Ono se mora cjelovito urediti normama ustavne snage, zasebno i odvojeno od zastupnika ili bilo koga drugoga. Samo tako ćemo zaštititi neovisnost ustavnog sudstva i djelotvorno provesti načelo *nemo iudex in causa sua*. Ponavljam, odluke Ustavnog suda treba čitati.

■ Ustavni sud donio je niz odluka kojima ste rušili/revidirali/pojašnjavali odluke lokalnih i državnih izvršnih vlasti... Kako to komentirate? Stječe se dojam da se to češće događa za vrijeme ove Vlade?

- Dojam koji spominjete je pogrešan. To se češće događalo ranije, ali tada mediji to nisu pratili. Ne želim zvučati kao demagog, ali istinu moram ponavljati: Ustavni sud ne zanima koji je sastav Vlade donio ovu ili onu odluku. Nijedna odluka koja čuva ustavne vrijednosti ne može biti na štetu hrvatske Vlade, bilo koje hrvatske Vlade. Vrijeme je da prihvatimo činjenicu kako Ustavni sud ukidanjem zakona ili drugih propisa ne ide protiv Sabora ili Vlade niti njegove odluke znače bilo kakvu osudu Sabora ili Vlade. Posao Ustavnog suda usmjeren je na očuvanje ustavnosti objektivnog regulatornog okvira. Drugim riječima, donositelji propisa nisu stranke pred Ustavnim sudom. Oni nisu ni na kakvoj osudeničkoj klupi. To nisu ni sudovi presude kojih ukidamo u daleko većem broju od akata koje donose Sabor i Vlada. Ima ih na tisuće.

■ Ipak, neki komentiraju da je Ustavni sud postao oporba Milanovićevoj Vladi. Kako vi na to gledate?

- To su neozbiljni i neodgovorni komentari. Stalno ponavljam da je Ustav namjerno ugrađeno trajnu napetost između Vlade, koja je naj-

ODLUKE KOJE SU UZBUNILE DUHOVE

ČIRILICA

AKCIJA: Ustavni sud zabranio takozvani referendum o čirilici.

REAKCIJA:

Milorad Pupovac:

"Ustavni sud djelovao je kao amaterska grupa socijalnih psihologa, a ne kao grupa ovlaštenih ustavnih pravnika." Gradonačelnik Vukovara Ivan Penava:

"Poruka Ustavnog suda mi je neprihvatljiva i predstavlja sumrak demokracije"

MIROVINE

AKCIJA: Ustavni sud odlučio da povlaštene mirovine ostaju ustavnim sucima, predsjedniku Republike te svim saborskim zastupnicima, kao i državnim dužnosnicima koji su ispunjavali uvjete za povlaštenu mirovinu do siječnja 2012., kad je Vlada donijela odluku o ukidanju

REAKCIJA:

Damir Kajin: "Riječ je ovdje o stečenom pravu. Jedan od razloga zbog čega sam iskoristio to pravo u siječnju 2012. jest i to što sam se svojim djelovanjem gadno zamjerio ovoj istarskoj narkomanskoj i kleptomanskoj ekipi na vlasti"

NASTAVNICI

AKCIJA: Ustavni sud poništio nekoliko odluka Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, među kojima i Pravilnik o uvjetima za izbor u nastavna zvanja

REAKCIJA:

Bivši ministar znanosti Željko Jovanović: "Vjerujem Nacionalnom vijeću za znanost, a ako je nešto bilo sporno, novi sastav tog vijeća ispravit će greške na temelju argumenata brojnih znanstvenika, kreme hrvatske znanosti koja podržava ovakav pravilnik. Oni smatraju da je dobar i sigurno su puno kompetentniji i pozvaniji govoriti od ovakvog Ustavnog suda."

REFERENDUM

AKCIJA: Ustavni sud 2010. godine odlučio o neodržavanju referenduma o Zakonu o radu

REAKCIJA:

Zoran Milanović: Ustavni suci stavili su se iznad zakona i naroda

ZIDINE

AKCIJA: Ustavni sud ukinuo članak 36. kojim je bilo predviđeno da upravljanje i gospodarenje dubrovačkim gradskim zidinama preuzima Grad Dubrovnik

REAKCIJA:

Andrea Zlatar: Ministarstvo kulture smatra da se Zakon o izmjenama Zakona o obnovi ugrožene spomeničke cjeline Dubrovnika može i dalje funkcionalno primjenjivati, neovisno o tome što je Ustavni sud ukinuo članak 36.

moćniji politički faktor u državi, i Ustavnog suda, koji Vladu kontrolira. Što Vlada pokazuje veći aktivizam, to njezine odluke češće dolaze pod provjeru ustavnosti. Ustavni sud to ne može ni poticati ni sprečavati. Ta je napetost ugrađena u samu strukturu sustava i njegov je inherentni dio. S njom se treba znati nositi. Tragično je kad se ta strukturalna napetost tumači kao "oporbenjaštvo" Ustavnog suda ili, suprotno, kao njegovo "sluganstvo" politički. To je društveno opasno stajalište koje izvire ili iz neznanja ili iz skrivenih namjera, najčešće pokušaja svrstavanja i politizacije Ustavnog suda.

■ Kako gledate na izjave suca Turudića? Što mislite o takvom nastupu jednog suca?

- Pitanje ste uputili na pogrešnu adresu.

■ Jeste li vi ikad imali neke informacije da vas prisluškuju ili da vas se pritišće na neki način?

- Ne, nikada.

■ Što bi se dogodilo da dobijete takvu informaciju?

- Teoretski govoreći, nezakonito prisluškivanje ili vršenje pritiska na predsjednika Ustavnog suda toliko je teška povreda ustavnog poretka da je u demokratskom društvu gotovo nezamisliva. Zbog toga padaju vlade, a smjene pršte na sve strane...

■ Kakvu suradnju imate s premijerom i

predsjednikom?

- Korektnu.

■ Može li biti bolje?

- Sve dok ne dolaze u pitanje temelji ustavnog poretka, nema potrebe da predsjednik Ustavnog suda komunicira s državno-političkim vrhom, osim u protokolarnim prigodama. Administrativna iznimka su, naravno, državni proračun i problemi s osiguranjem materijalnih sredstava za rad ustavnog sudstva.

■ Govoreći o odluci Ustavnog suda o referendumu o čirilici, Milorad Pupovac je u Večernjem listu kazao da je Ustavni sud poput amaterske skupine jer da tumači prava manjina kao HDZ i stožer. Kako to komentirate?

- Teške riječi. Preteške. I duboko pogrešne. Saborski zastupnik Pupovac vulgarizira načelo uravnoteživanja sukobljenih interesa, a na tom se načelu temelji cjelokupno suvremeno europsko pravo. Sigurna sam da profesor Pupovac to nikada ne bi dopustio. Nažalost, riječi tog zastupnika idu ruku pod ruku s izjavom gospodina Penave, mladog gradonačelnika Vukovara, o "jedanaestorici mudraca", izgovorenom u povodu te iste odluke Ustavnog suda, ali sada sa suprotnim predznakom. To nikamo ne vodi. Odluku Ustavnog suda o referendumu treba čitati bez predrasuda.